

FÖRENINGEN ÖSTERMALM

Stockholm den 4 januari 2017

Stockholms Stadsbyggnadskontor
Registrator
Box 8314
104 20 Stockholm

Yttrande över förslag till ny Översiktsplan för Stockholm

Allmänt

Planförslaget inleds med allmänna skrivningar, som det är lätt att instämma i, om hur staden ska utvecklas på ett hållbart, vackert och hälsosamt sätt för alla människor men det blir mer ogenomträngligt så snart man försöker förstå vad som menas mer konkret.

Det finns några formuleringar i texten som inger viss tveksamhet. Under rubriken Globala utmaningar (s. 11) står att Stockholm måste utveckla sin förmåga att snabbt anpassa sig till nya förutsättningar. Visst är kan det vara så, Stockholm har till exempel lyckats bra att transformera sin ekonomi till det post-industriella samhället. Men man måste också ha i åtanke att en av Stockholms viktigaste komparativa fördelar som attraktiv stad för nya företag inom informationsekonomin är stadens unika stadsbild och välbevarade kulturhistoriska värden. Anpassning till nya förutsättningar får inte ske på bekostnad av stadsbild och kulturhistoria. Det blir i förlängningen kontraproduktivt. Under rubriken Stockholms karaktär (s.12) står "att väva samman ny och befintlig bebyggelse är en av stadsbyggandets viktiga och komplexa uppgifter". Men utmaningen är snarare att förstärka de kvalitéer som finns och inte bygga bort dem samtidigt som staden förändras och utvecklas. Detta borde uttryckas tydligare.

Det är lätt att instämma i de övergripande målen men det är lika lätt att ställa sig tveksam till en del av de konkreta resultaten så som de materialiserats till exempel i okänsliga förtätningar och påbyggnader i City och på andra håll. När staden förtätas och utvecklas måste mycket stor hänsyn tas till de befintliga kulturella och sociala värdena. Föreningen Östermalm anser att förslaget till Översiktsplan saknar tydliga riktlinjer om detta. Att vara positiv till fortsatt utveckling av staden får inte innebära ett okritiskt anammande av fastighetsägares och fastighetsutvecklarens mer eller mindre fantasifulle idéer om ytterligare hårdhänt exploatering utan hänsyn till de befintliga värdena. Det är viktigt att politiken inte abdikerar för starka fastighetsintressen som för egen vinning vill dra nytta av Stockholms attraktivitet. Staden måste styras klokt. Översiktsplanen är ett viktigt strategiskt instrument som tydliggör för alla aktörer vad som gäller vid stadens utveckling. Föreningen Östermalm vill se tydligare riktlinjer än vad som framgår av nuvarande förslag. Detta gäller såväl de kulturhistoriska intressena och stadsbilden i allmänhet som ambitionerna att motverka segregation och andra sociala problem.

Ö FÖRENINGEN ÖSTERMALM

Östermalm

Här följer Föreningen Östermalms synpunkter på de delar av Översiktsplanen som har direkt bäring på Östermalm. Det gäller både det avsnitt som specifikt handlar om Östermalm men också de delar som behandlar olika aspekter av stadsbyggandet.

Inom Östermalm finns stadens största stadsutvecklingsområde, *Norra Djurgårdsstaden*. På den stora kartan sist i översiktsplaneförslaget markeras hela Hjorthagen-Värtan-Frihamnen som ett område med mycket stora stadsutvecklingsmöjligheter som föreslås omvandlas till blandad stadsbebyggelse. Detta är helt i enlighet med de tidigare översiktsplanerna ÖP 99 och Promenadstaden och något som Föreningen Östermalm ställer sig bakom. På en karta (s. 50) redovisas däremot Loudden som renodlat arbetsområde. Om detta står inget i avsnittet om Norra Djurgårdsstaden (s. 112). Är det frågan om olika tidsperspektiv i olika delar av planen, eller har man gett upp försöken att få bort oljehanteringen? Det finns ett beslut i kommunfullmäktige från 2014 att oljehanteringen ska flytta till Södertälje och arrendeavtalen är uppsagda till 2019. I planförslaget för Värtahamnen som också är på remiss nu sägs att oljehanteringen beräknas vara avvecklad år 2020. Föreningen Östermalm anser det mycket angeläget att oljehanteringen avvecklas från Loudden så snabbt som möjligt.

De "*sydöstra delarna av Östermalm*" föreslås omvandlas till en kontinuerlig fortsättning av stenstaden. Det framgår inte närmare vilket område som avses, men efter kontakt med stadsbyggnadskontoret framgår det att det handlar om området kring Radio- och TV-husen. Föreningen Östermalm kan tänka sig en utveckling av området, förutsatt att stor hänsyn tas till de värden som finns inom området och till Gärdets landskapsrum.

Det "*triangelformade området som utgörs av Birger Jarlsgatan-Humlegårdsgatan-Östermalmstorg-Nybrogatan*" ingår även i stadsutvecklingsområde city, står det på sidan 111 i översiktsplaneförslaget, där det hänvisas till skrivningarna om City i avsnittet om Norrmalm. Där står på sidan 114 att "Programarbetet för city har påbörjats och riktlinjerna ska ge vägledning i hur, var och på vilket sätt city kan förändras utifrån befintlig struktur". Sådana övergripande riktlinjer måste enligt vår mening föregå alla större förändringsprojekt. Nuvarande ad-hoc-planering för City, som t ex kv. Orgelpipan (nya Continental), förslaget till bostadshöghus vid Malmskillnadsgatan och rivningar och höjningar i kv. Sperlingens backe (Sturegallerian), leder till en splittrad stadsbild. Beträffande City skrivs vidare väldigt allmänt om "stora möjligheter till stadsutveckling" och att "mer intensiv stadsmiljö kan framför allt åstadkommas genom förändringar i befintligt byggnadsbestånd". Det som nu sker med Sturegallerian och Astoriahuset visar tydligt faran i att ha otydliga eller obefintliga riktlinjer när det gäller förtätningen och utvecklingen av Cityområdet. Här går mycket stora värden till spillo när kulturhistoriskt intressant bebyggelse rivs och stadsbilden förändras. Föreningen Östermalm har inga invändningar mot ett rikare och intensivare stadsliv, men det får inte användas som motivering för att förstöra viktiga kultur- och stadsbildsvärden. I texten om City står också att fler bostäder och hotell kan bidra till ett rikare stadsliv, och åtminstone det förra har Föreningen Östermalm ingenting emot.

På den stora kartan markeras *strategiska samband* för att skapa en mer sammanhängande stad. Två sådana gäller Östermalm och handlar båda om att koppla Norra Djurgårdsstaden bättre till resten av staden, vilket Föreningen Östermalm anser är angeläget, men kanske främst genom bättre

Ö FÖRENINGEN ÖSTERMALM

kollektivtrafik. Det ena sambandet redovisas längs Lidingövägen och det andra längs Lindarängsvägen. Vad som konkret avses framgår inte, bara att det kan handla om olika saker: bebyggelse, aktivitetsstråk, parkstråk. Att göra Lidingövägen trevligare som promenadstråk är kanske inte kontroversiellt men handlar det om bebyggelse blir det självklart konflikt med Nationalstadsparken. Åtgärder längs Lindarängsvägen över Gärdet är förstås ännu mer känsliga. Trädplantering och någon kioskbyggnad för att skapa ett attraktivare stråk kan tänkas, men mer omfattande åtgärder har Föreningen Östermalm svårt att tänka sig på platsen.

Östlig förbindelse, det vill säga vad som förr kallades Österleden, redovisas inte på den stora kartan, trots att den är ett av de infrastrukturprojekt som är föremål för pågående förhandling och som redovisas på karta på sidan 64. Spårväg City Centralen-Ropsten (den man fällde TV-eken för) redovisas däremot på båda kartorna som ingående i förhandlingen. Detta är inkonsekvent. Projekt som omfattas av Stockholmsförhandlingen bör behandlas på samma sätt.

Marianne Rietz, ordförande

Mats Perner, styrelseledamot